

време, који би као неки совјет образовали. Са оваквом макар провинцијалном и одељеном влашћу, остао би отворен пут за напредак; лако би се онда Србија у своје време са Босном тјешње сојузити и скопчати могла, јер онда остаће овај сојуз могућан и вјеројатан.

Треће основно начело ове политике јест: јединство народности, којег дипломатически заступник треба да је правленије књажевства Србије. К овоме треба дакле учинити да се Бошњаци и остали Славени обрате и код овог треба заштиту и сваку помоћ да наду кад год се о том радило буде овог начела вредност показати. Србија у овом смотренију мора ће о том увјерити да је она природна покровитељица свију турски Славена и да ћеду само онда кад она дужност ову на себе узме, остали Славени њој право то уступити да она у имену њиховом нешто каже и чини. Ако би Србија својим сосједима тај несрећни и зли примјер давала да она само на себе мисли, а за невољу и напредак остали не би марила, него би то равнодушно сматрала, то би онда јамачно и ови само њеном примјеру следовали, не би је слушали, и тако би уместо слоге и јединства наступило неповјереније, завист и несрећа.

3. Уједно нужно је и то, да се не само сви основни закони, устав и сва устројенија главна књажевства Србије у Босну и Херцеговину међу народом распрострањавају, него још и то да се за времена неколико младих Бошњака у српску службу државну прима да би се ови практично у политическој и финансијалној струци правленија, у правосудију и јавном наставленију обучавали и за такве чиновнике приправљали који би оно што су у Србији научили после у свом отечеству у дјело привести могли. Овде је нарочито нужно то примјетити: да ове младе људе поред осталих треба особито надзиравати и васпитавати тако да њиховим радом са свим овлада она спасителна идеја општег соједињења и великог напретка. Ова дужност не може се довољно препоручити.

4. Да би се народ католическог исповеданија од Аустрије и њеног уплива одвраћали и Србији већма приљубили нужно је на то особито вниманије обраћати. Ово би се најбоље постићи могло посредством фратера овдашњих, између којих најглавније требало би за идеју соједињења Босне са Србијом задобити. У овој цељи нужно би било наредити да се по гди која књига молитвена и песме духовне у београдској типографији штампају; после тога и молитвене књиге за православне Христијане, збирку народних песама која би на једној страни са латинским а на другој са кирилским писменима штампана била; осим тога могла би се као трећи степен штампати кратка и обшта народна историја Босне у којој не би се смела изоставити слава и имена неких мухамеданској вери прешавши Бошњака. По себи се предпоставља да би ова историја морала бити списана у духу славенске народности и са свим у духу народног јединства Срба и Бошњака. Чрез штампања ових и овим подобних патриотических дјела, као и чрез остала нужна дјејствија, која би требало разумно опредјелити и набљудавати ослободила би се Босна од уплива аустриског и обратила би се ова земља више к Србији. На овај начин би уједно Далмација и Хрватска добиле у руке дјела, којих штампање је у Аустрији немогуће, и тим би следовало тешње скопчање ових земаља са Србијом и Босном. На ово дјело треба особито вниманије обратити и историју о којој је горе реч дати написати чрез човека врло способног и дубоко проницавајућег.

5. Цјела спољашна трговина Србије налази се у рукама Аустрије (Ово је једно зло против ког тачнија определенија остављам људима из финансије да разчлене, а ја ћу само нешто о том